

След продължително боледуване късно във вторник (30 август 2022 г.) почина Михаил Горбачов – последният ръководител на Съветския съюз, чието управление доведе до разпад на съветската тоталитарна система през 1991 г.

Смъртта му е настъпила в Централната клинична болница в Москва, където той е лекуван през последните две години.

91-годишният Горбачов е първият и единствен президент на СССР (1990-1991), последният генерален секретар на ЦК на КПСС (1985-1991). Той е последният председател на Президиума на Върховния съвет на СССР (1988-1989), а след това първият председател на Върховния съвет на СССР (1989-1990).

Михаил Горбачов е бащата на „перестройката“ в СССР, с която той се опитва да промени тоталитарната система чрез гласност и преустройство, но в крайна сметка се стига до разпада на Съветския съюз и съветския лагер в Източна Европа.

Считан е за една от най-влиятелните фигури през XX век, чиято политика помага да се сложи край на Студената война и ядрената надпревара между СССР и САЩ.

Краят на Михаил Горбачов – съветският лидер, който без да иска доведе СССР до разпад

Написано от Държавна сигурност.com
Сряда, 31 Август 2022 14:00

Носител е на Нобелова награда за мир през 1990 г., но заклетите привърженици на комунизма и до днес го видят за разпада на СССР и съветския блок.

Произход и образование

Михаил Сергеевич Горбачов е роден на 2 март 1930 г. в село Приволное, Медведенски район, Севернокавказки край (от 1943 г. - Ставрополски край) на Русия.

Бащата на Михаил Горбачов е Сергей Андреевич Горбачов (1909–1976), руснак, участник във Втората световна война, награден с два ордена „Червена звезда“ и медал "За храброст". Майката му е Мария Пантелеевна Горбачова (родена Гопкало, 1911-1993), украинка.

И двамата дядовци на Михаил Горбачов са били репресирани през 30-те години от комунистическия режим, защото са считани за кулаци. Дядо по бащина линия - Андрей Моисеевич Горбачов (1890–1962) е заточен през 1934 г. в Иркутска област за неизпълнение на плана за сеитба. Две години по-късно обаче се завръща у дома и се присъединява към колхоза.

Дядо по майчина линия - Пантелей Ефимович Гопкало (1884–1953) идва от Черниговска губерния. След като се премества в Ставропол, той става председател на колхоза. През 1937 г. обаче е обвинен в троцкизъм и арестуван. Спасен е при промяна в „партийната линия“ – известният февруарски пленум от 1938 г., посветен на „борбата с ексцесиите“.

Още след оставката си и разпадането на СССР през 1991 г. Михаил Горбачов заявява, че разказите на дядовците му са един от факторите, които са го накарали да отхвърли съветския режим.

Когато започва Втората световна война, баща му отива на фронта, а семейството е в окупация. Младият Горбачов работи в машинно-тракторна станция (МТС) от 13-годишна възраст, продължавайки да учи в училище. През 1949 г. е награден с орден на

Червеното знаме на труда за ударна работа и на 19-годишна възраст става кандидат-член на КПСС.

През 1950 г. Михаил Горбачов получава средно образование, завършвайки училище със сребърен медал. Тъй като има правителствена награда, младежът влиза в Московския държавен университет без изпити и по този начин успя да получи висше образование.

Партийна кариера

През 1952 г. Горбачов става член на КПСС. През 1955 г. завършва с отличие Юридическия факултет и по разпределение заминава за Ставропол, за да работи в регионалната прокуратура. Там обаче работи само 10 дни, защото веднага е поканен на освободена комсомолска работа – заместник-началник на отдела за агитация и пропаганда на Ставрополския областен комитет на Комсомола.

От 1956 г. Горбачов е първи секретар на Ставрополския градски комитет на Комсомола, а през 1961-1962 г. е първи секретар на регионалния комитет на Комсомола.

През октомври 1961 г. Горбачов е делегат на XXII конгрес на КПСС. През 1962 г. Михаил Горбачов е избран за партиен организатор на областния комитет на Ставрополското териториално производствено колективно-държавно управление. След това започва работа като ръководител на отдела на партийните органи на Ставрополския областен комитет на КПСС.

През 1966 г. е избран за първи секретар на Ставрополския градски комитет на КПСС. В същото време Горбачов продължава да учи – през 1967 г. задочно завършва икономическия факултет на Ставрополския селскостопански институт със специалност агроном-икономист.

Оглеждан за КГБ

По това време кандидатурата на Горбачов е предложена два пъти за поста ръководител на отдела на КГБ, но е отхвърлена от председателя на комитета Владимир Семичастни.

Друг кадър на КГБ Юрий Андропов, с когото Горбачов се запознава, обаче смята, че младия партиен функционер може да поста заместник-председател на КГБ на СССР.

Във върхушката на КПСС

През 1970 г. Михаил Горбачов става първи секретар на Ставрополския областен комитет на КПСС. В периода 1974-1989 г. е депутат от Съвета на Съюза на Върховния съвет на СССР.

Той е покровителстван от Юрий Андропов, а влиятелните му приятели – Михаил Сулов и Андрей Громико – му симпатизират.

Известно е, че самият Леонид Илич Брежнев одобрява кандидатурата на младия партиен функционер за поста секретар на ЦК на КПСС.

На 27 ноември 1978 г. на пленума на ЦК на КПСС Михаил Горбачов е избран за секретар на ЦК на КПСС, след което пристига със семейството си в Москва. След 2 години той става член на висшия ръководен орган на партията - Политбюро на ЦК на КПСС.

Генерален секретар на ЦК на КПСС и „перестройката“

Краят на Михаил Горбачов – съветският лидер, който без да иска доведе СССР до разпад

Написано от Държавна сигурност.com
Сряда, 31 Август 2022 14:00

След поредица от последователни генерални секретари, завършили със смъртта на Константин Черненко, Громико номинира Михаил Горбачов за поста генерален секретар. Това става на 11 март 1985 г.

Освен това Михаил Сергеевич Горбачов е председател на Президиума на Върховния съвет на СССР, съчетавайки го с най-високата позиция в партийната йерархия (от 1988 г.).

Михаил Горбачов започва реформи, наречени "Перестройка". За разлика от неговите предшественици той дава възможност за гласност и критика на проблемите, съпътстващи тоталитарната система.

Горбачов напразно се бори да предотврати този разпад. Когато през 1985 г. едва 54-годишен (твърде млад по тогавашните съветски стандарти), той е избран генерален секретар на ЦК на КПСС, Горбачов си постави за цел да вдъхне нов живот в комунистическата система чрез въвеждане на ограничени политически и икономически свободи, но реформите в крайна сметка излизат извън контрол.

През 1986 г. изгнанието на съветския учен и дисидент Сахаров, носител на Нобелова награда, е прекратено. При Горбачов наказателното преследване за несъгласие е прекратено.

През 1985 г. е обявен "сухият режим на Горбачов". Цените на алкохола са повишени, продажбите са ограничени, лозята бяха изсечени, захарта, необходима за самогон, се раздава на определени количества, но скоро изчезва от магазините. По-късно признава, че кампанията му срещу алкохолизма в СССР е проведена погрешно.

Външна политика при Михаил Горбачов

През 1985-1991 г. се наблюдава радикална промяна в отношенията между Запада и СССР – преходът от военна и идеологическа конфронтация към диалог и формиране

на партньорски отношения. Дейностите на Горбачов изиграха решаваща роля за прекратяването на Студената война, надпреварата в ядрените оръжия и обединението на Германия.

Критиците на Горбачов смятат, че поражението на съветските войски в Афганистан, падането на Берлинската стена, ликвидирането на големи групи съветски войски в чужбина и разпадането на Варшавския договор означават поражението на СССР в Студената война, за което вина носи той.

Обикновено, когато се говори за политиката на Горбачов се пропуска да се подчертае, че по негово време американският президент предприема изключително успешна серия от директиви, които допринасят за икономическия и технологичен упадък на СССР, невъзможността му да отговори на военните инициативи на САЩ, както и ембарговете ограничения, които Западът налага на Източния блок, включително и на Съветския съюз.

На 8 декември 1987 г. Михаил Сергеевич Горбачов и президентът на САЩ Роналд Рейгън подписват във Вашингтон безсрочен Договор за ликвидиране на ракетите със среден и по-малък обсег, който влезе в сила на 1 юни 1988 г.

През 1989-1990 г. Михаил Горбачов играе ключова роля в обединението на Германия, въпреки факта, че Маргарет Тачър и Франсоа Митеран се опитват да забавят темповете на интеграционния процес, не желаяйки ново „господство“ на Германия в Европа.

Московският договор за окончателно уреждане с Германия, който беше договорен от Михаил Сергеевич и подписан от министъра на външните работи Едуард Шеварднадзе на 12 септември 1990 г. от името на СССР, гласи, че чужди войски и ядрени оръжия или техните носители няма да бъдат разположени и дислоцирани на територията на бившата ГДР.

В интервю на Оливър Стоун с Владимир Путин днешният руски диктатор нарече „грешка“ действията на Горбачов, който през 1990 г. не е фиксирал юридически „неразширяването на НАТО“. Самият Горбачов, отговори на Путин, каза, че не разбира

това обвинение, тъй като този въпрос тогава не е поставян и обсъждан.

На 15 октомври 1990 г. Михаил Горбачов е удостоен с Нобелова награда за мир. Говорейки в Осло с Нобеловата лекция, Михаил Сергеевич подчерта желанието на народите на СССР „да бъдат органична част от съвременната цивилизация, да живеят в хармония с универсалните ценности, в съответствие с нормите на международното право“.

Пучът от 1991 г.

На 19 август 1991 г. е обявено създаването на Държавния комитет за извънредно положение в СССР от висши апаратчици от КГБ и КПСС. В новините се казва, че президентът на страната Михаил Горбачов е болен и неговите задължения поема вицепрезидентът Геннадий Янаев, председател на Държавния комитет за извънредно положение.

Борис Елцин обаче събира своите съратници, за да „дадат отпор на хунтата“. На 20 август протестиращите дават отпор на „путчистите“ и защитават Горбачов, който е незаконно отстранен от власт.

На 24 август 1991 г. Михаил Горбачов обявява оставката си на генералния секретар на ЦК. През ноември 1991 г. напуска КПСС, но запазва партийната си книжка за спомен.

Разпадането на СССР и обвиненията срещу Горбачов

На 8 декември 1991 г. президентът на РСФСР Борис Елцин, президентът на Украйна Леонид Кравчук и председателят на Върховния съвет на Белоруската ССР Станислав Шушкевич подписват Беловежкото споразумение за прекратяване на съществуването на СССР и създаване на ОНД.

Управлението на Горбачов и днес е широко дискутирано. Не малко привърженици на комунистическия режим го смятат за отговорен за разпадането на СССР.

Горбачов отговаря, че не е виновен за разпадането на СССР и е направил всичко, за да спаси страната. „Винаги съм искал само да реформирам СССР, но никога не съм се стремил към разпадането на страната. Съжалявам, че една велика сила с големи възможности и ресурси изчезна. Всъщност, ако все още бях на власт, тя щеше да продължи да съществува”, цитиран е Горбачов в през 2016 г.

По темата за разпадането на СССР и отговорността за него Михаил Горбачов спори с първия президент на Украйна Леонид Кравчук. Кравчук каза на пресконференцията си, че Украйна през 1991 г. разруши Съветския съюз, който той нарече "последната империя, най-ужасната". В интервю за Националната информационна служба Горбачов заяви, че главният виновник за разпадането на СССР е бившият руски президент Борис Елцин.

Личен живот на Михаил Горбачов

В личния живот на Михаил Горбачов има една жена - съпругата му Раиса Максимовна. Докато учи в Московския държавен университет Михаил Горбачов се запознава с Раиса и на 25 септември 1953 г. се жени за нея. Тогава тя е студентка във Философския факултет.

След няколко години търсене на работа по специалността си, Раиса Горбачова започва да преподава в Икономическия факултет на Ставрополския селскостопански институт.

На 6 януари 1957 г. на Горбачови се ражда дъщеря Ирина, която днес живее в Москва. Ирина има две деца – внучките на Горбачов Ксения и Анастасия, които са омъжени. Ирина Горбачова е лекар по образование. Тя е вицепрезидент на Фондация Горбачов.

Краят на Михаил Горбачов – съветският лидер, който без да иска доведе СССР до разпад

Написано от Държавна сигурност.com
Сряда, 31 Август 2022 14:00

Семейство Горбачов живее дълъг и щастлив живот, но през 1999 г. Михаил Сергеевич остава вдовец - съпругата му Раиса Горбачова умира от левкемия, което е огромен удар за бившия президент на СССР.

След голямата политика

След като напусна голямата политика Горбачов, участва в реклами – рекламира веригата пицарии Pizza Hut, аксесоари Louis Vuitton, компютри, австрийски железници.

През 1993 г. Горбачов играе себе си в игралния филм на Вим Вендерс „Толкова далеч, толкова близо!“ През 2007 г. участва в документалния филм на Леонардо ди Каприо „Единадесетият час“.

През 2015 г. стана известно, че здравето на Михаил Горбачов започва да се влошава. Той страда от тежка форма на диабет, състоянието му не може да се нарече стабилно, тъй като много често политикът има кризи, в резултат на което трябва спешно да бъде хоспитализиран в клиника, за да стабилизира общото си здраве.

Горбачов е автор на трудове и мемоари. През 2014 г. излиза книгата му „Животът след Кремъл“, а по-рано издава книга със спомени за любовта на живота си – „Насаме със себе си“. През 2016 г. фондацията му представя книгата „Горбачов в живота“.

Подкрепа на Путин за Крим и Украйна

Той кани Владимир Путин да използва неговия опит. Михаил Горбачов нарича Путин "достоеен президент" и "силна личност", но казва, че е критикувал редица негови решения.

Написано от Държавна сигурност.com
Сряда, 31 Август 2022 14:00

През 2016 г. руският президент Владимир Путин поздрави първия и последния президент на СССР Михаил Горбачов за 85-ия му рожден ден.

В поздравителна телеграма, публикувана на официалния сайт на Кремъл, Путин отбеляза, че всички "познават Михаил Горбачов като ярка, необикновена личност, виден държавник и общественик".

Преди смъртта си Горбачов оценява положително политиката на Путин, подкрепяйки позицията му по отношение на Крим и Украйна.

През 2016 г. "Свободная преса" съобщи, че бившият съветски президент Михаил Горбачов е включен в списък на лица, на които е забранено да посещават Украйна за пет години. Както се отбелязва в новините, причината за това решение е подкрепата на Горбачов за връщането на Крим към Русия, която той изрази в интервю за британското издание The Sunday Times.

Горбачов и България

Малко известен факт е, че първото външнополитическо посещение на Михаил Горбачов след избора му за генерален секретар на КПСС през 1985 г. е в България.

Дългогодишният ръководител на БКП Тодор Живков, който е най-верния васал на Кремъл в страните от съветския лагер, се опитва да приложи същата подлизурска тактика и към Горбачов.

Първоначално той следва предприетата от съветския ръководител „перестройка“, а също така търси неговото одобрение по важни вътрешни проблеми на тоталитарната власт в България.

Краят на Михаил Горбачов – съветският лидер, който без да иска доведе СССР до разпад

Написано от Държавна сигурност.com
Сряда, 31 Август 2022 14:00

Разривът с Горбачов настъпва, след като Живков не получава икономическата помощ, за която моли и се надява, тъй като по това време самият СССР е затънал в дълбока икономическа криза и технологична изостаналост.

Въпреки това Живков като правоверен васал на Москва до последно се кълне във вяроност на Горбачов.

Това става на една от последните им срещи през 1989 г., когато балтийските страни в Съветския съюз надигат глави срещу Москва.

Живков заявява в прав текст пред Горбачов, че България никога не е предизвиквала проблеми за Кремъл и няма да предизвиква.

На това Горбачов шеговито отговаря, че изглежда „трябва да изпратим другаря Живков в Прибалтика да обясни там какви са ползите от дружбата със Съветския съюз“.

Тъй като Живков не следва с нужната активност съветската „перестройка“ и си прави други сметки (надява се, че Горбачов ще бъде сменен) съветският ръководител вижда необходимост генералният секретар на БКП да бъде сменен с по-млад и гъвкав, но също така верен на Москва комунистически функционер.

Това стана през ноември 1989 г., когато желанието за смяна на върха в България е предадено на Живков от съветския посланик и генерал от КГБ Виктор Шарапов.

Така след неколкократно интензивни срещи между Шарапов и Живков последният е принуден да си подаде оставката пред Политбюро на ЦК на БКП на 9 ноември, а тя е гласувана от ЦК на БКП на следващия ден.

Впоследствие Живков се нарежда също до критиците на Горбачов за разпада на СССР и Източния блок.

Краят на Михаил Горбачов – съветският лидер, който без да иска доведе СССР до разпад

Написано от Държавна сигурност.com

Сряда, 31 Август 2022 14:00

През 2002 г. Горбачов участва в „Шоуто на Слави“, в което определя Живков с клише, че е бил ръководител, който се грижил за своя народ.

В същото предаване отрича да знае подробности за предложението на Живков за присъединяването на България към СССР като 16-та република.